

Tomasz Pudłocki, *Olga Ciepanowska – pianistka i pedagog*, „Nasz Przemysł” 2009, nr 9, s. 41

Olga Ciepanowska

W swoim czasie była uważana za wzór nowoczesnej Ukrainki. Rzadko która kobieta nad Sanem zdobyła sobie taką pozycję jak ona i to bynajmniej nie z powodu rodzinnych koneksji czy roli męża w środowisku lokalnym. A na pozór była tylko nauczycielką i pianistką.

Olga Anna Ciepanowska (Cipanowska) urodziła się 18 grudnia 1861 r. w Mizuniu, jako córka Cypriana, inżyniera górniczego. W latach 1876/1877–1879/1880 uczęszczała do Seminarium Nauczycielskiego Żeńskiego w Przemyślu, gdzie zdała egzamin dojrzałości 16 VII 1880 r. Patent do nauczania w szkołach ludowych pospolitych zdobyła we Lwowie 25 IX 1883 r.; do nauczania w szkołach wydziałowych także we Lwowie, kolejno z grupy II – 5 X 1889 r., z grupy III – 26 II 1890 r., z grupy I – 28 II 1891. Ponadto uczęszczała do Konserwatorium Lwowskiego do klasy fortepianu Ludwika Dietza, zdając w marcu 1891 r. egzaminy końcowe.

W okresie 1 IX 1880 – 31 VIII 1890 była pomocniczą nauczycielką w szkole PP Benedyktynek w Przemyślu, w r. szk. 1890/1891 tymczasową nauczycielką w 4-klasowej szkole żeńskiej w Przemyślu, a w okresie 1 IX 1891 – 31 I 1892 starszą nauczycielką w 6-klasowej szkole żeńskiej w Przemyślu. Od 1 II 1892 r. była zastępcą nauczyciela głównego w Seminarium Nauczycielskim Żeńskim w Przemyślu, po czym od 1 IX 1893 r. mianowano ją nauczycielką szkoły ćwiczeń przy SNŻ, a 1 IV 1902 r. – nauczy-

cielką główną w seminarium. Ponadto prowadziła naukę gry na fortepianie, solfeżu i metodykę śpiewu w szkole muzycznej Liceum Ruskiego dla Dziewcząt, będąc nawet w latach 1924-1932 jej dyrektorką. Była jedną z organizatorek, dyrygentek i akompaniatorek przemyskiego chóru „Bojan”.

Pozostając w stanie bezzennym, prowadziła bardzo aktywną działalność publiczną. Należała do jednych z pierwszych członkiń powołanego 26 V 1892 r. w Przemyślu Koła Pań Towarzystwa Szkoły Ludowej. Była członkiem, a na początku XX w. jednym z trzech dyrektorów Towarzystwa „Žinoczij Trud”, mającym na celu zakładanie szkół robót ręcznych i składów z towarami ukraińskimi oraz aktywizowanie kobiet ukraińskich na rzecz pracy nad uświadomieniem narodowym. Sporadycznie koncertowała w mieście – miała też kilka koncertów we Lwowie i Wiedniu. Jeden z najlepszych jej występów odbył się 14 XI 1911 r., kiedy akompaniowała w Domu Narodnym samej Salomei Kruszelnickiej, a jej grę solową tak skomentowano: „Jak zwykle podobała się ogólnie wykwiwna gra na fortepianie panny Ciepanowskiej”.

Od stycznia 1918 r. przez cały rok była na urlopie chorobowym. W grudniu 1918 r., za działalność na rzecz utworzenia państwa ukraińskiego została internowana przez władze polskie w obozie w Baranowie, a następnie w Dąbiu. Po powrocie z internowania w 1919 r., na nowo objęła pracę w Seminarium Nauczycielskim. Na emeryturę przeszła z dn. 19 VIII 1925 r. Kiedy Ukraińskie Towarzystwo Pedagogiczne otworzyło w Przemyślu w 1927 r. Prywatną Szkołę Zawodową Dokszałcającą dla Dziewcząt kandydaturę Ciepanowskiej na dyrektora tej placówki poparł

jej dotychczasowy przełożony Emil Zaremba, pisząc: „przez cały czas swej służby w tutejszym zakładzie odznaczała się zawsze bardzo wielką sumiennością w spełnianiu swych obowiązków, wielką życzliwością dla młodzieży, nadzwyczajną uprzejmością dla otoczenia i publiczności, wielkim taktem w drażliwych sprawach narodowościowych. Nie robiła nigdy żadnej różnicy między Polkami a Rusinkami; odnosiła się do wszystkich z jednakową wyrozumiałością i bezstronnością. Jest niezaprzeczalnie ruską patriotką, nie przypuszczam jednak, by swoim urokiem dała się porwać do czynów, których musiałaby się wstydić jako człowiek”.

Mieszkanie Ciepanowskiej przy ul. Smolki służyło nie tylko ze spotkań towarzyskich, ale stanowiło centrum pomocy ubogim sąsiadom. Zaangażowała się też w powołanie Ukraińskiego Muzeum „Strywihor”. Podczas Kongresu Kobiet Ukraińskich we Lwowie, 22-23 XII 1921 r. została wybrana wiceprzewodniczącą „Sojuzu Ukrainok”; również w następnych latach odgrywała w tej organizacji niepoślednią rolę.

W 1933 r. we Lwowie obchodzono jubileusz 40-lecia jej pracy twórczej. W 1934 r. przeniosła się do tego miasta, gdzie przez dwa lata uczyła w tamtejszym Seminarium Nauczycielskim Żeńskim.

Zmarła 10 grudnia 1941 r. we Lwowie i pochowana została na Cmentarzu Łyczakowskim, z dala od Przemyśla, w którym przez szereg lat była jedną z najbardziej rozpoznawalnych postaci.

Autor dziękuje dr Annie Siciak za wskazówki bibliograficzne przy pisaniu tego biogramu.